

Sárospataki

Iskusági Közlöny

Főszerkesztő:

Társzerkesztők:

Felcélő szerkesztő:

Újszászy Kálmán Bartalos István, Horkay László, Harsányi István Benke Kálmán

TARTALOM: Gulyás József: Mohács és Cenk . . . (Költemény.) — A legnagyobb magyar emléke. — Bartalos István: Kereszt. (Vers.) — Elekes György: Budapest. — H. Bathó János: Hej de csonka ország! (Dal.) — Horkay László: Ki lett a nyertes? — Bartalos István: A mi házunk. (Vers.) — Dr. Gulyás József: Madách, az önzetlen munka költője. (Folyt. köv.) — Radványi Sándor: Sóstófürdőn . . . (Vers.) — Kossuth és Beöthy a pataki diákokról. — Radványi Sándor: A Szinva partján. (Vers.) — y—n: Irodalom és kritika. — Egyleti élet. — Hírek. — Szerk. üzenetek. — Hirdetések.

3,

Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sárospatak. — Kollégium.

Előfizetés:
Félévre . . . 20.000 K.
Egy példány 4.000 K.

XLl. évfolyam.

November hó.

1925.

Csicsery József
cserépkályha üzeme
Sárospatak

mely Zemplénumegyében
a legrégibb és legnagyobb.
∴ Alapított 1902-ben

Készít a sárospataki legfinomabb tűz-
álló kaolínból a legújabb modern stíl-
ben és kivitelben mindenféle színben
és nagyságban cserépkályhákat, kan-
dallókat és takaréktűzhelyeket. - To-
vábbá ócska kályhajavítások, átra-
kások vidéken is gyorsan és pon-
tosan eszközölhetnek.

Kályháimért 10 évi Jótállást vállalok!
Olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

A m. klr. Koronaörség szállítója!

Cím:

Csicsery József, kályhás
Sárospatak

Sárospataki
Ifjusági Közlöny

XLI. évfolyam.

November hó.

1925.

Főszerkesztő:

Társzerkesztők:

Felelős szerkesztő:

Újszászy Kálmán Bartalos István, Horkay László, Harsányi István Benke Kálmán

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában! Ámen.

Mohács és Cenk . . .

Trianonból jött röpke, kurta hír:
Mohács mienk s mienk a cenki sír,
Hogy észak, dél s kelet, ha elveszett,
Itt elborongjon bús emlékezet.

Óh, balga Nyugat, gúnyod nem talált!
Mohács e népre nem hozott halált.
E nemzet, bár sok sebből vérezett,
A tetszhalálból újra ébredett.

A másik sír: a cenki bolt alól,
Nem bús halálnak gyászos hangja szól.
Halottja ajkán élet szója cseng:
„E hon nem volt, lesz!” biztatóan zeng.

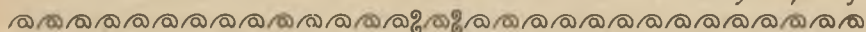
Óh áldott e szent tulvilági szó,
E gyászborúban szívünkig ható!
Óh, áldott e szent égi biztatás,
Idők teljén e nagy találkozás!

Ki siri mélyből bús lelkünkhöz szólt,
Nagy alkotások alkotója volt.
Ő biztat most, a legnagyobb magyar,
Emelkedj hát föl, elbukott magyar!

Szavára lett sok „eszmeváltó kör“,
 Ujult erővel mind egy célra törj!
 Váljék valóra lelked óhaja,
 Egésszé e most szertehullt haza!

Nagy emlékeknek nagy esztendeje,
 Ez szívünk vágya, biztass hát vele!

Gulyás József.

A legnagyobb magyar emléke.

Ezekben a napokban, amikor az egész Nagymagyarország a legnagyobb magyar emlékének áldoz és kegyelettel járul a cenki sírhoz, Közlönyünk és vele együtt a pataki ifjúság is hódolattal merül el Széchenyi István emlékébe.

Főiskolánkat erős szálak fűzik Széchenyi István emlékéhez. Nem csak azért, mert falai közt többször is vendégül látta, nem csak azért, mert az általa alapított Magyar Tudományos Akadémiában a patakiak is kivették részüket és nem is csak azért, mert Széchenyi neve alatt tömörült egyesületbe a pataki ifjúság gazdasági törekvése, hanem azért is, mert benne látjuk a mi iskolánk alapítóinak is visszatért, áldozatkész lelkét, akik oda tudták adni minden vagyonukat egy nemzet kulturájáért.

Nélküle és az általa alapított Akadémia nélkül hazátlan útszéli koldusként állana a magyar tudományosság és nélküle szegényebb lenne a mi magyar hitünk és önmagunkba vetett reménységünk egy hőssel, aki mindenét odaadta.

Mert mi nem csak évi jövedelmének, a 60,000 forintnak odaadását tiszteljük alakjában, hanem, hogy odaadta az ennél is sokkal értékesebbet, *fiatal életét*. Az a pénzadomány már csak pecsét volt azon a szerződésen, amelyben *életerejét, jövőjét* ígérte hazájának. Ezért köti a mi *ifjúságunkat* is olyan rokonszál alakjához. Megmutatta, hogy addig ad át életedet, amíg gazdag, erős *ifjú* vagy, míg előtted a jövő. Ő azért lett a *legnagyobb* magyar. mert *ifjúságától* adta oda magát.

Ő meglátta a magyar szántóföldbe rejtett kincset és hozzáfogott annak kiásásához. A próféta szavával kiáltotta

bele az eszménytelen magyar világba, amit az ő látó szeme meglátott: „Csak merjetek,“ akkor „Magyarország lesz!“ Odaadta minden vagyonát a legszegényebbeknek, a legéhezőbbnek, a hazájának.

És épen ezért látjuk alakjában a magyar tragédiát; az idő neki adott igazat. de kortársai még sem.

Széchenyi emlékének nem elég áldozni, aki az ő műveit olvassa, elmerül bennök, azt odaadásra és propagatív erőre serkentik. „Aki Széchenyit ismeri, követi is őt.“ Ismerjük fel mi is reformjaiban a lelkek reformálására irányuló törekvéseit most, amikor nem kisebb vivódások, harcok jutottak nekünk is osztályrészül és éljen emléke a pataki diákság lelkében is azért, hogy kövessük az ő elveit a jövőben, amelynek „még urai vagyunk.“

Kereszt.

Mindenkinek ki jut belőle
Egy forgács, egy-egy kis darab,
De egyik hordja büszke fővel
Istenben bizó szent erővel.
A másik sir a suly alatt.

Bartalos István.

Budapest.

Irtá: Elekes György.

Simon és Márton valahol a Kisdiófa-utcán bolyongtak a pesti Józsefvárosban. Simon 25 éves, Márton 20 éves; előbbi tanárjelölt és theologus, a másik orvoshallgató. Mint ilyen korban szokás, beszédekben sokat foglalkoztak a szociális és maguk problémáival. Ilyen korban legönzőbb, legegészitikusabb a férfiember, 20 évtől 28–30 évig. Társaságok középontja, egyesületek vezető embere, önálló, tudatos, céltudó ilyenkor akar lenni. Bámulatos határozottsággal és ugyancsak határozottlansággal van maga iránt. Hallgassatok meg beszédeiket, miről tudnak mégis beszélni egymásközt is?

Márton hallgatta, amint Simon beszélt Jézusról, mint emberről, egyszer csak, maga sem tudta miért, — így szólt: Szeretsz te a városban, pl. itt Budapesten lakni, Simon?

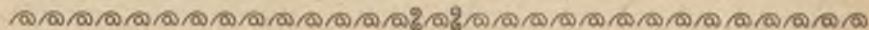
— Tudja Isten, nem nagyon. Valahogy nem születtem erre. Nem magyar embernek való ez, csak emberek, kövek és gépek közt élni, távol a fáktól, a forrástól, az állatoktól. Még Budára eljárom. Szívesen bolyongok azokon a szűk utcákon. Ezeket szeretem; de mikor a bolond magas, kaszányaszerű bérházakat, a levegőbe egymásfelé parallel rélegzett emberalmokat látom, komolyan mondom neked,

rossz érzésem van. Múltkor fent jártam a nővéremnél. Itt laknak Pesten a város egyik bérházában. Szűk levegőjű, sötét lépcsőház, egy-két gázláng pislogott, rozsdás, dülledező vaskerítés, tespedt, 100 esztendő unalom, kétségbeesés vagy fásúltság, elpenészedett zöldség szaga kavargott a levegőben. Az egyik ajtó előtt menve el, benéztem önkéntelenül. Egy konyhában sámedlin ült egy csinos, jól öltözött lány a masina mellett, valami inasféle gyerek vetkezett elbúsult szótlanlansággal. Egy kis lány ruhát mosott. A szappanos forró víz fött, párás szaga marjult ki a folyosóra, bogos, rongyos köteleken kiaggatták facsart, csepegő rongyaikat; a nyomor szaga kövesedett a gondolataimra, rajta lógtak, mind barlang oldalán a cseppkövek. Petróleumlámpa borzalmas, sárga, lobogó fényénél ült a lány, piszkos fehér ruhában, egyik kezével a lábát átfogta, a másikban volt a könyv. Annyira elmélyült benne, hogy haja homlokára hullott vastag, izzó kötegekben, válla fehérsége kilobogott a ruha alól, kacéran, fiatalon, tudatlan, füllesztő izgatással. Látszott rajta, *hogy fél intelligens nő, mint a nők nagy része és mint ezek, ócska ponyvaregényből akar felemelkedni a szellemiségig.* Ostoba romantika tucatnyi kimarkolása borzongatta agyát, bizonyosan valami nagyszerű jó tetterről ábrándozik, valakit kiment a nyomor csókjaiból, apját vagy anyját, akik fáradtan és éhesen szoronganak rossz ágyukon, testvéreit, magát, egy fiatal embert, aki ezért hálából elveszi őt, az öröme érdemes nőt és fog szülni neki fiút és leányt... Megborzongott és a szoknyát lábán lejjebb húzta. Látta, hogy látom és lanyhán, dacból alázattal nézett rám... Rettenetes nyomorultnak éreztem magam, hogy nem tudok segíteni. Ezért nem szeretem a várost. A falu, az más. Ott nincsenek túlságos gazdagok, de nincs őrtült nyomor, szorongó szegénység, savanyú pénzvágy, az emberek egészségesebbek, derültek, ha nem is kacagnak; nyugodtak, ha nem is gondtalanok.

— Hát igen, — szól Márton — ez mind igaz. Én is szoktam bolyongani az utcákon, de Pestnek jóformán minden része rám más és újra egészen más benyomást gyakorol. Például a Kecskeméti-utca olyan, mintha Kolozsvárt járna az ember. Az Illés utca olyan volt, mintha Kecskeméten látnám a Péterfia utcát. Magas palánkok, zárt zsalugáterek, talán nem is élnek mögöttük életek. Csupa bezártság, hidegség, csak a mohó pénzvágy csörög ki a falakon, a kerítés falán át. A Kálvintéri református templom olyan, mint egy őrtálló római harcos a Rubicónál, rámeresztí kemény szemét az éccaka álmos, különös város lombárjára, virraszt, vigyáz, figyel. Vagy ott vannak a Lipót-város dermesztően geometrikus utcái, falanszterek: egyformán kiverő robot, csalás, tagadás, sikolyok: szóval az élet. A Belváros nemes vonalúságával, csöndes szerelnetes uccáival egy verseskönyv cimlapja, szerelmes, halk, bizalmas... Buda, az örökösen mosolygó, mindennünen új és idegen — ismerős arcokat kibukkantó, szerelemtől muzsikáló cimbalom... Ezért szeretem Budapestet... mert ezeket olvasom le róla. Igaz, a felnőttek mind szomorúak vagy idegesek, akik nyomoruságukban mindent hiába próbált törtséggel, gazdagságokban kielégíthetetlen mohósággal fetrengnek. De vannak, akik

valahol középben megtudtak állni és vannak gyermekek, akiknek szemében még látom a valóság értéktelenítését és a gyermeklélek átalakításában ennek a városnak, ezeknek az életeknek megszámlálhatatlan számú és szépségű bájait. Mindaddig szeretni fogom Budapestet, amíg gyermekeket látok az utcáin.

Az ucca közepén nagy csődület állította meg őket. Egy autómobil elgázolt egy öreg asszonyt. Boltosok ott hagyták boltjaikat, a bevásárlók letették a földre kosaraikat, szidta a vastag embergyűrű a soffőrt, az autót, a kulturát. Mindenki a maga baját látta a szerencsétlenségben. Márton odament az öreg asszonyhoz. Élesztgette, Simon segített neki. Az eső lassan hullni kezdett és az emberek szét siettek. Ami a szerencsétlenségnek utána van, az nem érdekelte őket.

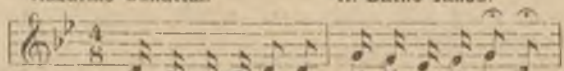

Hej de csonka ország!

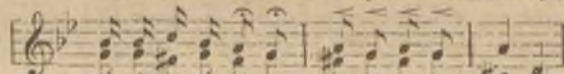
Szövegét írta és zenéjét szerző:

Hazafias bánattal.

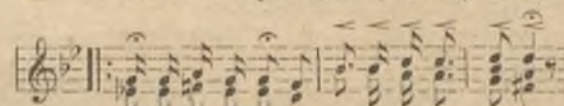
H. Bathó János.

Boszkoros o-lá-hok tapossák most Erdélyt,

Cse-hek bi-to-rol-ják Kassát, Bártfút, Lőcsét.

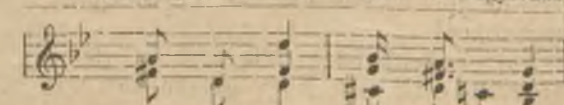
Dél magyar-országon szerb banditák van-nak,

Hej! de csonka ország ma-radt a magyarnak,

a szegény magyarnak! maradt a magyarnak,

a sze - gény ma - gyar - nak !

Ki lett a nyertes? Irta: Horkay László.

Abonyi Kálmán nyugtalanul járkál szobájában. Fáradtan csüggeszti le fejét. Olykor-olykor az ablakhoz megy. Szinte hozzátapasztja fejét az ablaktáblákhoz, annyira keres valakit szemével. Még néhány elintézetlen hivatalos levél munkára serkentené ugyan, de már nincs türelme hozzá. Az imént megkísérelte még egyszer; leült asztalához, de hasztalan; gondolata egyre másfelé kalandozott, ideges remegés töltötte el lelkivilágát.

... még öt napja sincs, hogy levelet kaptam tőle — igyekszik magát megnyugtadni. — Ma úgy sem kaphatok ...

Mind hiába, lelkének izgalma még sem csitúl. Ismét csak az ablaknál találja magát s kint felejtí tekintetét az udvar csendes nyugodtságán.

A legnehezebb várásnak is vége szakad egyszer.

— Tessék, tiszteletes úr! — s olyan édesen csendült most meg fülében a postás szava, amit pedig néha érdesnek is talált. — Itt az ujság, meg két levél! Az egyik nem hivatalos — tette hozzá hamiskásan.

— Majd holnap kap egy pohár bort, János! — szabadult meg gyorsan tőle Kálmán s azzal már vette is a levelet.

Arcának várakozó kifejezése egyre derűsebbé simúlt.

„Nem tudom, megkapja-e addig leveletem? De szeretném, ha maga is eljönne s itt lenne!” — ez a sor irányította lépteit s sietett át hű barátjához, Patkós Béla tanítóhoz, a szomszédba.

— Kedves komám! — ront egyenesen neki. — Ép most kaptam Jucitól levelet! Hív holnap délutánra!

— S mi közöm nekem ehhez? — vetette oda Béla nekihevült barátjának.

— Irta, hogy vigyelek el téged is! Kedvesen eltelik a délután. Fogunk ibolyát is szedni. Lesznek fiúk, lányok többen! Biztosan ott lesz egyébként Németh Gizi is!

— Nem olyan könnyen megy most, barátom! — szólt Béla, ki e neki is jól esett csipés ellenére is megőrizte hidegvérét. — Nem megy most olyan könnyen, mint a múlt ősszel! Tudod, hogy szigorított határozás van. mióta Vérkénél megölték a csempészek azt a szerencsétlen fináncot!?

— Hát valahogy majd csak átjutunk!

— Jó, jó! De hogy? A határon még pusztá minden. Belátni mindenfelé s mostanában állandóan kint vannak, még ebéd ideje alatt is.

— Az a legkevesebb! — vágja rá Kálmán, ki nem ismert semmi akadályt, ha Juciról volt szó. — Legrosszabb esetben megkérjük a parancsnokot!

— Különbén — derül fel a Béla arca — de csacsi vagy te, Kálmán! — Gondolj csak arra, hogy milyen nap lesz holnap?

— Milyen? Hát április elseje!

— Na látod! Kár lett volna olyan könnyen beugrani! Áprilist akar veled jártni biztosan, Juci!

— Hogy gondolsz már ilyet!

— Nem ugratott-e be már máskor is?

— Az más volt! . . . Ej, hagyd már abba! Nem bánom én, ha még beugrat is. Legalább meglátom!

— Ne légy már olyan gyerek. Kálmán! Amúgy is, a parancsnok a határon átengedni úgy sem fog, meg aztán egy magyar ember annyira nem alázhatja meg magát, hogy egy gyáva csehet kérjen s tőle valamit kolduljon! Ettől büszkébbeknek kell lennünk!

— Nem jössz, Béla? Mert én megyek! — jelentette ki határozottan Kálmán szemrehányólag s már indult is kifelé.

Járj szerencsével!

Béla biztos volt benne, hogy Kálmán fáradozása eredménytelen lesz. Mindazáltal ismerte annyira barátját, hogy nem fog még e megaláztatás ellenére sem tervéről lemondani. Gondolkozott tehát. Meghánya vetette a körülményeket s kereste a megoldást. Végre felcsillant egy lehetőség s boldogan kacagott fel, mikor annak kivitelére gondolt. Csicséri Esztiért odavan egy finánc, de az Eszti csak játszik vele. Erre alapította minden számítását.

— Az ördög vigye el a bitang csehjeit! — fakadt ki Kálmán, mikor barátjához belépett.

— Csak csendesebben, Kálmán! Az Istenért, mérsékelj magad — szólt hozzá csillapítólag Béla.

— Igazad volt, barátom, hogy egy magyar ember nem alázhatja meg annyira magát, hogy ezeknek a nyomorultaknak könyörögjön! Nem is könyörögtem neki, pedig várta. Lehet, hogy átengedett volna akkor?! De nem! Ne lásson ő magyar nyakat meghajolni! Férfiasan kértem; ha nem engedett, mostmár csak azért is el fogok menni!

— Maradjunk inkább itthon — nyugtatta lassan Béla. Nem azért, hogy barátját elhatározásában megingassa, még csak nem is abban a reményben, hogy megingathatja őt; csupán csak azért, hogy felvesse saját magának ezt a gondolatot.

— Dehogy is maradunk. Béla! Megmutatom, hogy holnap ilyenkor már ibolyát fogok szedni Jucival.

— Jól van, no! — hagyta rá Béla. — Szóval megyünk holnap! Ne búsulj, pajtás! Bízhatok bennem!

Este az Eszti kis öccse jelentette a tanító úrnak, hogy rendben van minden. A finánc, ha egy kissé nehezen is, de hajlott s elvégzi a reá bízottakat.

A kis szőke legénynek nyughatatlan volt az éjszakája. Háborgott a lelke: megtegyem-e vagy nem?!

Ha parancsnokára gondolt, gyöngült akarateréje. Félt, hogy kikap a tréfáért. Ha meg Eszti-re gondolt s az óhajtott jutalomra, sziklaszilárdá vált elhatározása. Olykor maga is örült a tréfának s némi mosoly is vegyült tétovázó vonásaiba, ha társainak ijedelmére, lázas kapkodására s észvesztésére gondolt.

Elszorult szívvel ment a határ felé. Nem bánta, ha senkisémet látja. Minden izgalom a torkára nyomult s szorongatta lélekzését.

Majd megállt. Egy kissé szélllyeltekiniett. Tétova tekintete két társán akadt meg, akik nyugodtan sétálgattak a falú alatti úton. Egyikük erős, bátor kinézésű alak. Amint ráveti szemét, belsejét örvendezés tölti el.

... most visszafizethetem neked mindama legénykedéseket, amiket társaink mulattatására rajtam elkövettél! — fut végig gondolatán. — Most látszik meg, leszel-e olyan nagy legény, mint amilyennek mutatod magad? Vagy pedig inadba száll a bátorság? S bebizonyosodik, hogy csak gyengébbekkel szemben mersz legénykedni?

S már rohant is magából kikelve. Rohant, hogy még a lába sem érte a földet.

— Jönnek a magyarok!... Végünk van! — ordította már messziről társai felé s rohant tovább esze nélkül. Meg sem állt irodájukig s feldult arca ijesztésével együtt ijesztett hangja: Jönnek a magyarok!

A rémület ragályos s nagy zsarnok. Ahol egyszer elharapózott, nem ad ott egy csepp helyet sem a hideg számításnak, nyugodt megfontolásnak, latolgatásnak.

Jönnek a magyarok! — minden rémületével, kétségbeesésével kiáltott ez mindnyájuk arcáról. Kinek jutott volna eszébe fegyverhez nyulni? Kinek jutott volna eszébe ellenállásra gondolni? Mindegyikük agya csak azt a parancsot adta ki: Futni, futni s minél nagyobb biztonságba helyezni magamat.

Az életösztön vett erőt a lelkeken. Alig várták, hogy a szobán kívül legyenek s mentsék magukat. Ki erre, ki arra, semmit sem törődve a másikkal! Legridegebb önzéssel keresve a menekülés lehetőségét.

Szalmakazlaknak, ólpadoknak lett kelete. Egyik-másik még a fűrőlyukba is bújt volna ijedtében.

— Most indulhatunk mi is nyugodtan — szólta Béla barátjához, ki maga is szemtanúja volt a menekülésnek. — Biztos, hogy egy lelket sem fogunk kint találni.

— Csak a szegény kis fináncot sajnálom, — felelte Kálmán — aki hiába fogja kérni Esztitől a megígért csókot, s távozhat lógó fülekkel, mert hiszen csak áprilisi tréfa volt ez is. — Majd kis gondolkodás után hozzáfűzte: Köszönöm segítségedet, Béla; de most aztán induljunk!

A mi házunk.

A mi házunk rejtett csendes hajlék
Erdő mélyén egymagában állva,
Fala fehér, vadszőlő, borostyán
Simul szépen kedveskedve rája.

Tetején zsup, eresz alján fészek,
Kicsiny fecskék csiripolnak benne,
Édes anyjuk csókolgatja őket,
Mielőtt még eledelért menne.

A ház mellett kristályvizű patak
Vén fák között csobog el sietve,
Hogyha szél fúj néhány kis levélke
Hull vizébe halk mesét zizegve.

Az ajtóban öreg fonott székek,
Nagy szüleim szoktak ülni rajta,
Kifáradtan munkából megtérten,
Mikor szól a templom estharangja.

Bent a házban egy pár ócska bútor,
Régi képek, falon öreg óra
Függ és hallgat, mintha tán mutatni
Az időt már rég megunta volna.

A középen ósdi megyfa asztal,
A vén molnár: szű őrlő a fáját,
Mellette ül öreg apó néha
S olvasgatja fakó bibliáját.

A sarokban bús egyedül létben
Áll magában nagyanyó rokkája,
Csonka lábán törött kerekével
Türelmesen a jobb sorsot várja.

... Elég is volt. Ez a mi kis házunk
De már réges-régen jártam benne,
Hervadt virág sárgúlt bibliában
Szép emlékként él csupán szívemben.

Bartalos István.

Madách, az önzetlen munka költője.

Irta: Dr. Gulyás József.

(Folytatás.)

De ünnepelhetjük őt, mint *magyarok* is, jóllehet két hely kivételével az Ember tragédiájában nem lehet magyar vonatkozást felfedezni. E két hely közül egyik a haza emlegetése a III-ik, de különösen — Beöthy szerint — a XII. színben, mikor így szól:

Egyet bánok csak; a haza fogalmát...

Az emberkebel

Koriátot kíván, fél a végtelentől.

Belterjében vesz s hogyha szélterül,

Ragaszkodik a multhoz és jövőhöz.

Félek, nem lelkesül a nagy világért,

Mint a szülők sírjáért lelkesült.

A multhoz s jövőhöz való ragaszkodás jellegzetesen magyar, gondolata előbb a Himnuszban (1823), később Kossuthnál is előjön 1867-iki, Deákhoz írt, híres párizsi levelében: „mely felé vezeted a hazát, írja, melynek élni kellene, midőn a mi csontjaink már rég elporlottak, a hazát, melyben nemcsak a jelen röppenő percét, de a változhatatlan multat s a közelgő jövőt is szeretnünk kell.“ — A másik hely a nagy Hunyadi János említése, az eszkimó-jelenetben. Mint a kereszt első hősről emlékezik meg róla Lucifer. Voinovich ezenkívül még a mű szerkezetének világosságában, a történeti képekben való gondolkodásban, a remény és csalódás láncolatában, a folytonos önfeláldozásban, az örök küzdelemben is magyar vonást lát (Bp. Sz. 1923. nov.) Négyessy László a magyar alkotó erőnek akkori bámulatos lendületével magyarázza a mű keletkezését. Adámban ő teljesen magyar Ádámot lát (Bp. Sz. 1924. I.)

Palágyi még ennél is több magyar vonást olvas ki a műből; pl. azt mondja, hogy a fáraó jelenetben a magyar nemességnek jogairól való lemondását látjuk, a Miltiades-színben a magyar demokracia előretörését; a phalanszter-szín a Bach korszak képe. De ez utolsó párhuzamba állítások nem állják meg a helyüket. A valóság az, hogy e mű *egyetemes* emberi érdekű. Gyulai Pál Eötvösről szóló emlékbeszédjében felemlíti, hogy Eötvösnek a haza sorsa épúgy szíven feküdt, mint az európai emberiségé, mitől azt nem tudta elválasztani. „Az emberiségi érdekek és eszmék, a társadalmi szenvedések nem találtak Eötvösig szószólóra a nemzeti lelkesülés és hazafi eszmék és érzelmek forrongásában. Vörösmarty is a Gondolatok a könyvtárban című közleményében azt mondja, hogy a világon más célunk nincs, mint küzdeni a legnemesebbekért. Majd így folytatja: Előttünk egy nemzet sorsa áll s ha azt kivittük a mély süllyedésből stb. Tehát ő a küzdést nemzet érdekében végzi. A leveretés napjaiban az egész emberiséget Madách ölelte először részvevő keblére főművében, mint Eötvös a szenvedő embert a Karthausiban. A két nagy gondolkodónak,

Eötvösnek és Madáchnak sokszor összeesik a gondolata, pl. a Kőrösi Csoma felett tartott beszédjében Eötvös utal arra, hogy ne a pillanatnyi haszon vezesse tetteinket, mert akkor Leonidas dicső halála balgaság, akkor mindazok, akik a tömeg gúnyja közt véreztek el, hasztalanul ontották vérüket.

E pontnál elérkeztünk dolgozatunk fő részéhez, amely felelni kíván arra, hogy mi az Ember tragédiája I., nekünk, mint *embereknek*, 2., nekünk, mint *magyaroknak*. Felelet az első kérdésre ez: az Ember tragédiája nem más, mint *az önzellen munka apotheozisa*. S ebben különbözik Fausttól, melynek hőse csak a II. rész utolsó jelenetében kezd a közért, az emberiségért dolgozni. E tétel bizonyítására fussunk végig a művön. A tragédia 15 színből áll. A három első s a XV-ik a bibliai keret, a IV—XIV ig az álomképek sorozata. A cselekvést Éva indítja meg, mikor eszik a tudás fájának gyümölcséből. Ugyancsak Éva tartja vissza Ádámot attól, hogy a szikláról leugrva elpusztítsa magát. De az álom csak Ádámé, Éva nem álmodik, bár Lucifer azt igéri, hogy búbájt szállit az első emberpárra, s a jövőnek végéig belátnak tünékeny álom képei alatt.

„De hogyha látjátok, mi dőre a cél,
Mi súlyos a harc, melybe utatok tér;
Hogy csüggedés ne érjen e miatt
És a csatától meg ne fussatok,
Egére egy kicsiny sugárt adok,
Mely biztatand, hogy csalfa tönemény
Egész látás, — s e sugár remény.

Ez a közös álmódás azonban csak arra vonatkozik, hogy az álomképekben az űri jelenet kivételével Éva is szerepel, bár nem álmodik semmit. — Már a harmadik színben látjuk a munkára készülő Ádámot. Dolgozik: épít. Megvédi otthonát a kártevő vadaktól s kényszeríti a területet termésre. Így a lét, ha érdemes lesz terhére, csak fáradságának lesz gyümölcse. Nagy tervekkel van tele. De vajjon érdemes lesz-e küzdenie? Látni akarja, mért küzd, mit szenved. Az álomképek színei *két* csoportba oszthatók. Az *egyik* csoportban Ádám magának él, a maga egyéni dicsőségét keresi, a maga gyönyörét kergeti. De mindenikből kiábrándul. Mert érzi, hogy munka, és pedig az embertársakért való munka nélkül üres az élet. A fáraó-jelenetben a hatalom gyönyörrel kínáló serlegét unottan utasítja el, az egyéni dicsőséget nem tartja életcélnek, nem csatázhatik a hódolásból fakadó gyönyörökért, tehát unja őket. A másik ilyen: magakérte jelenet a római jelenet. Ebben Ádám, mint Sergiolus szintén egyéni gyönyört hajhászik. De ebbe is belecsömörlik; felkeresi a paradicsomi élet emléke, hol „nagy és nemes volt lelke hivatása.“ Mert „mást is kér a lélek, mint dagadó párnákon renyhe kéjek.“ A nemes magasra tör. — A harmadik ilyen irányú jelenet a két Kepler-szín. Már az előző jelenet végén azt mondja Lucifer:

Pihenj tehát. De én alig hiszem,
Hogy szellemed, e nyugtalan erő,
Pihenni hagyjon.

És csakugyan, a maga kérte korbán sincs megelekedve a nyugalommal. Tétlen tespedést érez; a rideg, közönyös kor eljött, de „mit ér, mondja, ha e kebelben

A lélek él, e kínos, szent örökség,
Mít az egekből nyert a dőre ember,
Mely tenni vágyik, mely nem hágy nyugodni
S csatára kél a renyhe élvezettel.“

A második Kepler-színben belefárad az elébb magasztalt tudományba is s vágyik más korbá, ahol a gondolat tetté érik. A magakérte falanszter-jelenetben azonban nem engedik egyéniségének, szerelmének érvényesülését, tehát ezzel a világgal is elégedetlen.

„S aztán? van-e küzdés, nagyság, erő
A mesterkélvt világban, melyet az
Ész rendezett teoriáiból,
S melyet magad szemlélhetél imént?“

mondja neki Úrben Lucifer. (E falanszter-jelenetet Pintér az altruizmus csoportjába osztja.) Hasonlóképen borzadva retten vissza Ádám az eszkimó-világtól, mert itt a legrutabb egyéni önzésen kívül semmit nem talál, pedig az Úrben ezt mondja Lucifernek:

Vezess csak vissza, égek látni már,
A megmentett földön mi új tanért
Fogok fellelkesülni.

(Folyt. köv.)

~~~~~

Sóstófürdőn . . .

Zeng a szél: a fák zenéje . . .
. . . Elborul az égnek kékje.

Ring a tó, a „Sóstói tó“,
. . . Szól a zene: andalító.

A tölgylombok rám borúlnak,
A vágyak, szívemre hullnak.

Szabolcsi föld . . . Sóstó-erdő . . .
Galambbúgás, messze zengő.

Mind olyan kedves énnékem!
— A sok szépet visszaélem.

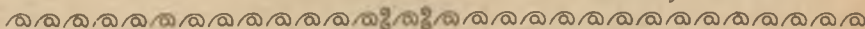
A szívembe mind elzárom:
Az én régi sok-sok álmom.

Zúg az erdő muzsikája,
Hallgatom, figyelek rája.

... Messze messze elviszem,
Elsír rajta a szívem.

Radványi Sándor.

Kossuth és Beöthy a pataki diákokról.

A Magyarság f. évi nov. 8. i számában egy levelet közöl, melyet Beöthy Zsolt ír Kossuth Lajosnál Turinban tett látogatásáról. E levélben Beöthy közli azt, hogy mikor Kossuthal a hazai közigazgatásról beszélgetett, a kormányzó örömmel hallgatta Beöthytől a hazai ifjúság, különösen a pataki diákság dicséretét. A levél e része így hangzik:

„Hosszan beszélgettünk közművelődési viszonyainkról. Már itt boldogan hallgattam, mikor a nemzeti irány szükségességéről, a külföldre való szünetlen hivatkozás tévedéseiről, a nemzeti tudományok fontosságáról, mintegy az én szívem érzéseit fejezte ki a maga szellemének csodálatos szabatoságával és világosságával. Kérdezősködött a közoktatásügy vezetőiről s uralkodó eszméiről. *Egész nekiderült, mikor dicsértem előtte fiatalágunkat s különösen a patakít. Valamikor ő is pataki diák volt. Elmondott egy adomát akkori életéből: hogyan felelt meg a híres Kövynek egy olyan kérdésére, melyet nem tanított.* Kivonta belőle a következtetést, hogy: bárha a mai fiatalág az önképzés ösztönében sem maradna a régi mögött.“

Kossuth, mint ismeretes, Patakon végezte jogi tanulmányait (juspatr. dogma theol.) mint Kövy Sándor tanítványa. Beöthy Zsolt pedig, nem volt ugyan pataki diák, csak 2 ízben mint kormánybiztos fordult meg Patakon s mégis az egész ország ifjúsága között a patakít tartja dicséretre méltónak az ország kormányzója előtt. Ez a levél minden pataki diáknak büszkesége lehet. Nem rólunk szólt ugyan, már nem is diákok azok, akikről szólhatott a dicséret és mégis mindnyájan örülünk neki. Az emberi testről mondják, hogy minden 7. évben megváltozik, a pataki iskola tanítványai is megváltoznak 10- vagy 12 évenként, de a lélek és a szellem ugyanaz. Milyen jól esik ilyent hallanunk most, amikor testvér főiskoláink úgy tekintenek ránk, mint egy szép multú de most haldokló intézményre. Tudjuk, hogy olyan a sorsunk, mint a hazánké, csonkák és szegények vagyunk, de akinek ilyen múltja van, az nem halhat meg.

Pataki diákok, rajtunk a sor, hogy így is legyen ez. Úgy adjuk át, amit mi átvettünk elődeinktől, hogy sértetlen maradjon és lelkesítő legyen „Isten és a haza!“

A Szinva partján.

A Szinva partján ott ragyog az őszi,
Aranyló, színes, lopva járó csösz . . .

A Szinva mentén öreg gesztenyék,
Szomorkodnak: mily meghitt őszi kép.

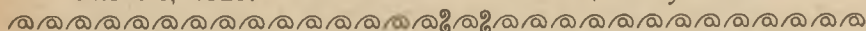
Az öreg Avas rája integet:
— Ne hidd, ne hidd, az őszi csak hiteget.

Hisz elmul itt is minden, jön a tél,
. . . Az őszi szél már ezekről regél.

A Szinva partján ott ragyog az őszi,
— Aranyló, színes, lopva-járó csösz.

Miskolc, 1925.

Radványi Sándor.

Irodalom és kritika.

Kaszinóbál.

A valamikor messze vidéken híres pataki bálók sorozatát ez évben az „Akadémiai Ifj. Olvasó-Egylet táncmulatsága nyitotta meg, mely a Tápióintézet nagytermében zajlott le november 14-én. A táncmulatság műsoros estéllyel kezdődött és épen ezért emlékezünk meg lapunk „Irodalom és kritika“ rovatában róla. Régi tapasztalat, hogy egy műsoros estély rendezése nehezebb dolog, mint egy hosszú színdarab betanulása s épen ezért őszintén szólva féltünk is a sikerétől, annak ellenére is, hogy az ifjúság legjobb erőit sorakoztatta fel a különböző számokban és szerepekben. Annál nagyobb volt aztán az örömünk mikor egy szépen sikerült, nívósan összeállított műsorral találta szemben magát a nagyközönség, amelynek minden száma a gondos előkészületnek, nagy hozzáértésnek s a még nagyobb lelkesedésnek jegyét viselte magán. A főiskolai Énekkar két számot adott; egy dalár indulót nyitánynak és egy irredenta darabot (Molnár-Tiboldy: Erdélyország . . .). Különösen az utóbbi tett nagy hatást. Köszönet érte az egész karnak és tanárelnökének, Kovács Béla énekes zenetanárnak. Prókay Ica úrhölgy három számmal gazdagította a műsort, előadva zongorán Novák Ernő: „Incselkedését“ Nagy József IV. hh. hegedű kíséretével és több magyar dalt cigányzenekarral. Meglepő rutinnal, nagy temperamentummal, igazi művészettel játszott és kedvence lett a közönségnek, amelynek csak szerény bizonyítéka a véget érni nem akaró taps és „hogyan volt“. Ugyanő kísérte zongorán Batta Zoltán II. é. hh. melodramáját is, amely már tárgyánál fogva (Mikes Rodostóban) is nagy hatást keltett. Ugyanezt lehet elmondani

Gulyás József dr. prológjáról, amelyet Béky Zoltán szavalt, s amelyet lapunk más helyén közlünk, valamint Kovács Béla I. é. hh. vígszavaltáról is.

Méltó befejezése volt a műsornak a „Ki volt a színházban?” című egy felvonásos vígjáték Nemcsik Endre III. é. hh. rendezésében. Alig van nehezebb dolga egy vérbeli művésznek is, mint egy tiz, tizenként perces darabban úgy játszani, hogy a közönség teljes tetszését kiérdemelje. A feladat még nehezebbé válik akkor, ha tekintetbe vesszük a mai egyfelvonásos „vígjátékokat“, amelyek egy időben gombamódra termettek s amelyekben mindennel találkozunk csak a vígjáték elemeivel nem (egypár elkoptatott rossz viccel pedig nem mindig lehet kielégíteni a közönség műizlését!) Részünkéről mir dig sajnáltuk a szerencsétlen műkedvelőket, akiknek ilyen darabokkal kell szórakoztatni a közönséget s a még szerencsétlenebb közönséget, amelynek pedig tekintve a jótékonycél, jóképpel kell végighallgatni mindent s csak a vígjáték végén, a függöny legördülte után nevetni azon a rébuszon, hogy vajjon hol is kellett hát nevetni. — Ezek csak általános megjegyzések és nem vonatkoznak a rövid, de kacagtatóan mulatságos darabra, melynek szereplői a ifjusági gárda legjavából voltak összeválogatva és egyformán elismerést érdemelnek mindnyájan. Zelles Ica pompásan tudta alakítani érdekes szerepét s meglepő volt az a biztosság, amelylyel a színpadon mozgott. Ugyanezt lehet elmondani Köröskényi Icaról és Kiss Klárikáról is, akik kedves interpretálói voltak szerepüknek. Nemcsik Endre a féltékeny férj, Tóth Albert a szókimondó és eredeti dunai hajóskapitány, Király Zoltán az udvarló, Kósa Mihály pedig az inas szerepében adták a legjobbat. Főző László sugó is jól teljesítette kötelességét.

Szeretnénk, ha ezzel a kiváló művészgárdával nagyobb és hálasabb darabokhoz is hozzá fogna az ifjuság!

y—n.

Hegyaljai Kiss Géza új könyve. (Nagyasszonyok a magyar reformációban. II-ik kötet.) — Hegyaljai Kiss Géza azokhoz az írókhoz tartozik, akik a legértékesebb munkát végzik a magyarság és a protestantizmus s elsősorban a magyar protestantizmus szolgálatában. „Én az életben az örök értékeket keresem“ mondja bevezetésében és szebb feladat alig juthat osztályrésztül egy magyar írónak, különösen akkor, amidőn a magyar élet magyar értékeinek a felkereséséről és megőrzéséről van szó. És ebben a „keresésben“ H. Kiss Géza szinte egészen eredeti, mert míg annyian mások előtte nagy magyar férfiak életéhez mentek vissza, a múlt magyar értékeinek a keresésénél, addig ő régi foliánsok, öreg, kopott könyvek, sárgára avult levelek halmazából, glóriával övezett magyar nagyasszonyok életét kereste elő, hogy megőrizze és átadja azt az utókor számára. És ez a legnagyobb értéke előttem ennek a könyvnek. Magyar lelkeket, magyar szépségeket, magyar szíveket és magyar értékeket ment meg az elkallódástól vagy az örökre elfeledéstől. A könyv olvasásakor önkéntelenül is visszaszáll a lélek régmúlt idők homályába, ahol hegyek tetején emelkedő várak dolgozószobájában vagy kicsiny,

rózsafás-szegfűves virágoskertjében egy-egy szerető szívű magyar nagyasszony imádkozik vagy várja haza az ország dolgában foglalatosságos kedves életpárját. Lónyay Anna fejedelemasszony, Ráday Eszter, Pálóczi-Horváth Mária és Révai Erzsébet e könyv nagyasszonyai s mellettük ott találjuk Paxi Annát, Guthi-Ország Magdolnát, Lorántffy Zsuzsannát, Sigér Annát és Zrinyi Katát néhány kedves, meleg vonással az íróasztaluk mellett, vagy virágos kertjükben megörökítve. Valóban úgy van, hogy nem költői rajzot ír az író, hanem a való történetet s mégis nem teszi le a könyvet az olvasó mindaddig, míg egészen a végére nem jut.

Azután van még egy nagyon becses vonása ennek a könyvnek és ezért már nem az ismertető-kritikus, hanem a pataki diák hálás a szerzőnek s ez az a rajongásig ragaszkodó szeretet, amelylyel a szerző viseltetik a multjában élő öreg kollégium, öreg vár és öreg város iránt. Mi, akiknek drága itt minden kő és minden emlék, meghajtjuk előtte elismerésünk szerény zászlóját, azzal a megjegyzéssel, hogy bizalommal várjuk sorozatos munkájának III ik kötetét. A 80 oldalas nyolcadrészt alaku, csinos kiállítású könyv a Bethlen Gábor Irodalmi Társaság kiadásában jelent meg, mint a Bethlen könyvtár 9-ik kötete s megrendelhető mindenütt.

y—n.

~~~~~

Egyleti élet.

A Főiskolai Enekkar amellett, hogy gondosan kidolgozott énekszámával nagyban emelte a főiskolánk okt. 31-i, reformációi, nov. 21-i Széchenyi-ünnepét, valamint a Magy. Prot. Irod. Társulat nov. 22-i estélyét, az elmúlt hóban 2 vidéki kirándulással is öregbítette 300 éves jó hírnevét. Október 31-én a sátoraljaiúj helyi Leányegyletnek volt vendége s az egyház okt. 31-i ünnepélyén szerepelt 22 taggal. Nov. 1-én Olaszliszknán volt az egyház szívesen látott vendége, mikor is a 400 éves fennállását ünneplő egyház reformációi emlékünnepegyét egészítette ki szavallat és énekszámával. Mindkét ünnepély arról tett bizonyosságot, hogy igazi testvéri vendégszeretettel fogadták gyülekezeteink a Kórust. Köszönet érte kedves vendéglátó házigaz-

dáinknak, elsősorban a gyülekezetek vezetőinek. Erősítsék ez alkalma is azt a kapcsolatot, amely főiskolánk ifjúsága és a gyülekezetek közt oly régen fenn áll. A Kórus művészies szerepléseirért pedig elismerés az illetékeseknek.

A Hittanhallgatók Egyletében élénk munka folyik. Okt. 31-ét szép ünnepély keretében ünnepelte meg az Egylet a theol. kar jelenlétében. Az utóbbi idők kedves számai közül kiemelkedik Karász Dezső felolvasása „Nitzsche társadalmi elvei és a keresztyénység” címen és ennek Szakall Jánostól való bírálata. Nov. 16-án Forgács Gyula lelkész, 22-én pedig dr. Victor János theol. tanár tartottak eladást az Egylet tagjai részére. Az Egylet közelesen megkezdte a theol. estélyek tartását.

A Gimn. Erdélyi Önképzőkör ez évben is keresie a kapcsot a falu népével. Ez évben az erdőbényei egyház meghívására Csonotos József és Elekes Imre tanárok, Ujszászy Kálmán szenior és Harsányi István ifj. elnök vezetésével részt vettek az egyház reformációi ünnepélyén, ahol ének, szavalat, zene, emlékbeszédek tartásával méltán kiérdemelték a gyülekezet szeretetét. Az erdőbényei gyülekezet pedig lelkes vezetőjével, Danyi Józseffel, szivességükkel

mély nyomokat hagyott az Önképzőkör tagjai lelkében.

A Főiskolai Betegsegélyező Egyesület e hó 21-én megalakult. Elnöke lett Ujszászy Kálmán szenior, jegyző Király Zoltán. Bizottsági tagok: Ruzska Zs., Horkay László, Darányi Lajos, Erős Gyula th, Mauks László és Halász Károly gimn. tanulók. Az Egyesület Dr. Kun Zoltán főisk. orvos vezetésével kijavíttatta a fürdőket és az ifjúság már meg is kezdte használatukat. Elismerés és köszönet érte!

Hirek.

Ünnepélyek Főiskolánkban. Okt. 31-én a reformáció áldásait ez évben is lelkes emlékezések közt ünnepelte Főiskolánk. Délelőtt az Imateremben Marton János rektor professzor végezte az ünnepi istentiszteletet. délután pedig ugyancsak az imateremben folyt le a Főiskola hivatalos ünnepélye „Erős várunk...” közénklése után Bódy Dénes gimn. tanár tartotta gondolatokban gazdag ünnepi beszédét. A Kórus énekszámai, továbbá Nemcsik Endre és Batta Zoltán hittanhallgatók szavadatai emelték a szépen sikerült ünnepélyt, amit a Himnusz közénklése zárt be.

Széchenyi ünnepély. Nov. 25-én ősi múltjához méltó hódolattal ünnepelte Főiskolánk a legnagyobb magyar és a Magy. Tud. Akadémia megalapításának emlékét az imateremben. Az ünnepség középpontját Dr. Rác Lajos akad. tanár emlékbeszéde képezte, melyben elénk tárta Széchenyi lelki világával együtt az általa alapított Akadémia áldásos munkáját is. A

Kórus 3 énekszámot adott elő, Batta Zoltán, Misley József és Képes Géza pedig szavallak, ez utóbbi saját költeményét. Az ünnepség a Himnusz eléneklésével ért véget.

A Magyar Prot. Irodalmi Társaság kiküldöttei nov. 22-én tartották ünnepélyüket a Tápintézetben. A délelőtti istentiszteleten Dr. Victor János prédikált. A délutáni ünnepélyen pedig Dr. Tankó Béla egy. tanár mondott hatásos ismertető előadást, Lampért Géza költeményeiből olvasott fel, Szilágyiné Benkő Dóra művésznő énekével gyönyörködtette a hallgatóságot. E művészi számokon kívül, amilyenben ritkán gyönyörködhetik Patak közönsége, a Főisk. Kórus és Egyh. Énekkar egy-egy énekszámmal, Oláh István IV. hh. pedig Varga Gyula: „Nagy kazánfűtő” c. költeményének elszavalásával egészítették ki az estélyt. Hódolattal hajlunk meg a M. P. I. T. előtt, amely orvosságot akar nyújtani a beteg és

éhezõ hazánk lelkének. Isten tegye áldásossá mûködését.

— **Mementõ.** Még csak egy éve adtunk örömmüzenetet barátunknak, Gönczy Pál s. lelkésznek boldogságáról, házasságáról és osztottunk örömeiben; s ime most, mikor a halál kopogtatott be ajtaján, mikor ifju hitvese fekszik a ravatalon, részt akarunk venni fájalmában is. Meghatódva ejtünk könnyet a koporsó felett: Gönczy Pálné szül. Tárczy Ilonka meghalt. A legmagasztosabb nõi hivatásnak esett áldozatul. Áldott legyen emlékezete... Te pedig kedves ifjú barátunk, fogadd tõlünk igaz részvényilvánításunkat. — De mit ér ilyenkor az emberi szó, halld mit mond az Írás szava s ez szerezz meg lelkednek nyugodalmát. „Ami pillanatnyi könnyû szenvedésünk igen igen nagy örök dicsõséget szerez nekünk.“ II. Kor. 4₁₇.

Urbán József, volt Kóruselnõköt a Jairfieldi amerikai ref. egyház választotta meg lelkészének. Beiktatása nov. 15-én volt. Gratulálunk!

A nemzetgyûlés hõsi halottainak emléktábláján egy volt kiváló pataki diáknak, Nagy Sándor könyvtárnoknak a neve is szerepel. Akik ismertük, mindnyájan a legnagyobb szeretettel gondolunk alakjára, amint a legnehezebb anyagi gondok közt végezte tanulmányait a „szegények iskolájában“ is, azután fent a fõvárosban is. Az Alma Maternek mindig kiváló tanítványa és hû fia maradt. Nevét mi is márványtáblára, emlékét pedig a szívünkbe véstük.

A csehek még a háború elõtt elkérték a fõiskolától egyetlen büszkeségüknek, Comeniusz A.

J.-nak, volt pataki pedagógarchának (igazgató 1650—1654) 4 unikum mûvét, de többszöri kérésre sem adták vissza. Most Dr. Korláth Endre, Fõiskolánk v. növendéke, felvidéki képviselõ — interpellált a cseli parlamentben, hogy adják vissza jogos tulajdonosuknak Most csak várjuk, lesz-e eredménye, vagy a hõditók a könyveket is fel akarják „szabadítani“ régi zsarnokaiktól?

A Magyar Tud. Akadémia e hónapban tartotta 100 éves fennállásának ünnepét. Jól esik látnunk, hogy ez alatt a 100 év alatt a patakiak is kivették részüket ez országos kulturegyesületben. Besenyey György egyike volt azoknak, akik az eszmét felvetették és megtestesítését sürgették. Elõkészítõi közt szerepel Fõiskolánk 2 nagy fia, Kövi Sándor és Kazinczy Ferenc. Majd tanáraink közül 9-en voltak tagjai. A most élõ tanáraink közül Dr. Rác Lajos, Harsányi István, Dr. Gulyás József, Dr. Batta Istvánnak mûveit adta ki az Akadémia.

A Magyar Ev. Ker. Diákszövetség nov. 8—9-én képviseleti konferenciát tartott Debrecenben, melyre Fõiskolánk is küldött két képviselõt.

— **A 134 Hegyaljai Erõ cserkészcsapat** nov. 28-án a pataki közönség számára táborzáró ünnepélllyel összekötött tea-estélyt adott a konviktusban. Mûsoros számok élénkítették az estélyt, melynek részletes leírását dec. számunkban hozzuk. *b)* A Magyar Cser. Szövetség II. kerületének bizottsága elõtt Ujszászy Kálmán még 1923 évben. Benke Kálmán, Oláh István és Ráckevei Eötvös Sándor pedig ez év ápr. 5-én tettek tisztí vizsgát. E hónap

tartott Országos Intéző Bizottság mindnyájuk igazolását a Szövetség részéről hivatalosan is jóváhagyta s őket tiszti rangjukban megerősítette. c) A II. miskolci kerület tisztikarának tagjait december hóra a pataki csapat hívta meg gyűlés tartására.

— **Nagy élénkséget** adott a diákéletnek nov. 5--28-ig tartott tánciskola. Minden este a Főiskolában volt kizárólag theológusok és városi hölgyek számára.

— **Komáromi Jánosnak** a Pataki diákok című regénye, melyet a Magyarországi Folytatólagosan közölt, e hó 20-án befejeződött. Most könyvalakban is megjelent és kapható minden könyvkereskedésben.

— **Református Útmutatót** ad ki karácsonyra a Sylvester-nyomda, melyben a magyar ref. intézményeket ismerteti, köztük Közle nyűnket is.

Tanáraink felolvasásai. A M. T. Akadémia II. osztályán nov. 16-án olvasta fel. *Dr. Rácz Lajos* bölcs. tanárunk, mint vendég a „Történelmi materializmus és a vallás” című művét, melyben meg bírálta és megcáfolta Marxtól a soc. atyjától származó elméleteket, mely a vallást, jogot, erkölcsöt stb. a gazdasági viszonyokból származtatja le és megmutatta, hogy a vallás az emberi léleknek eredeti önálló, primer megnyilatkozása. — *Gulyás József dr.* „*Jó kai és a kálvinista énekek*” cím alatt vizsgálta a koszorús írónak a ref. egyházi énekekhez való viszonyát és kimutatta, hogy ezeket a kálv. iskolákban szerette meg és így hagytak azok művein ki törülhetetlen kálvinista színezetet.

— **Az „Akad. Ifj. Olvasó Egy- let”** nov. 14-i mulatságán felül-

fizettek, illetve jegyeiket megváltották: Batta Zoltánné, Harsányi István, Hatvány Kálmán, Jancsó Sándor, Janka Károly, Marton János, dr. Rácz Lajos, dr. Trócsányi József 50.000 K-val; Mayer Bertalan. Szabó Zoltán 35 000 K-val; Brozorád Kornél 30.000 K-val; Baksy István, dr. Bálint Zoltán, dr. Gagyai Dezső, Gaál László, dr. Kun Zoltán, Padrah Sándor, Roboz István, ifj. Szepesy István, Tóth Áron, Zelles Lajos 25.000 K-val; ifj. Kun Dániel, Nagy Béla, Szádváry József 20.000 K-val; Novák Ernő 10.000 K-val; N. N. 5000 K-val. Köszönettel nyugtázza a *Rendezőség*.

— **Előfizetésüket beküldték:** Pósa Péter (Cserépfalu), Naményi Pál (Gibárt), Barkaszy Béla, báró Orbán Hedvig (Bpest), Rich Éva (Rákospalota), Téchy Lajos (Veszprém) 50.000 K; Zelles Lajos (Sp.). Tóth Elek (Sajuhely), Berey András (Tkarád), Szánthó Ferenc (Sopron), Főző Mandi (Sajuhely), Csicsery József (Sp), László Kálmán (Zsámbok), dr. Szarka Gyula (Battonya), Verebélyi Dezső (Semjén), Maholányi László (Miskolc). Hazay Béla, Ragályi Géza, dr. Philipp Ernő, Hézser Zoltán, Székely Gyula (Bpest), Gesztelyi Nagy Béla (Pácin) 40.000 K; Dr. Szűk Elemér (Vnamény), dr. Ambrus Zoltán (Szentpéter), Dohos Mariska (Vily), Derencsényi István, Nagy Jolán (Miskolc) 30 000 K; Németh Károly (Hét) 25.000 K; Vágós Gyula (Pesterzsébet), Veress Imre (Tállya) Kocsis János (Hbüd), Tarpay Zsuzsánna (Miskolc), Emődy László (Sajuhely), Rothbarth Márkus (Sp), dr. Buza László (Szeged), Janka

Károly, Rác Ilonka, dr. Kontz
Endre, Szirmay Andor, Kiss Jó-
zsef, dr. Kérészy Zoltán, Orosz
László (Bpest), Dudás Béla (Sze-
ged), Kónya Erzsébet (Kovács-
vágás), Vincze Margit (Veszprém),

Szilágyi Muci (Böcs), Veress
Gyula (Balsa), Hodossy Béla,
Pásztor Mária, Brozorád Rezső.
dr. Benyovszky László, k. Kun
Dániel (Sárospatak). Köszönettel
nyugtázza a kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenetek.

*Kérjük kedves Olvasóinkat, akik lapunkat járatták, előfizetéseiket szives-
kedjenek beküldeni. Mostani számunk is az előfizetések késése miatt maradt el.*

Sz. F. Balajt. Köszönjük a kötetet. Ismertetését jövő számunkban hozzuk
és örül velünk együtt az egykori Közlöny is.

R. S. Kótaj. Két verset most közlünk. Örömmel vesziünk hírt készülő köte-
téről és várjuk.

W. U. Nev Canaan. Szíves megemlékezéseiről és a tudósításért köszönet. A
lapot küldjük és lélekben pataki diáknak számítjuk magunk közé.

F. K. Miskolc. Mi még jobban sajnáljuk. Reméljük, hogy ami késik, nem
múlik.

N. S. Parasznya. Arra nem gondolsz, hogy mi is vagyunk néha úgy, mint
a kakukos óra. Adj hangot itt is szeretettel várunk.

Dr. Cz. F. Budapest. Előfizetését köszönettel vettük. A kért dolgokra levél-
ben válaszolunk.

N. S. B. Strasburg. Az ígért küldeményt várjuk, decemberi számunkban
közöljük. Isten áldjon meg, ott az idegenben is gondolunk rád!

„A lakótárs.” „Hozzád.” Lehet, hogy még közöljük. Mostani számunk
bételt.

Fogadják hálás köszönetünket mindazok, akik lapunknak új előfizetőket
szereztek, mint a Közlöny és a pataki diákság barátai. Ez alkalommal Gyenes
János Pilismarót, Főző Mandika Saújhely, Radácsy György Szerencs, Farkas
Pál Tibolddaróc, Perjéssy László és Király Zoltán Sárospatak.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Oláh István IV. é. hh.

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.

Fodrász-

és borbélymunkák

Sárospatak,

a Patikaközszemben.

legpontosabban eszközöletnek

Dobozy István

a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.

Czeisler Izidor divatáruháza Sárospatak

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermek-
harisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők,
katonai cikkek, csipkék, rövid-, rőfös-
és kötöttárúk, férfi- és női felérmek.

Neumann Mór

Ajánlja dúsan felszerelt
illatszer-,
pipere-,
úri divat- és
szövött-áruit!

Kedvező fizetési feltételek!

Szántó Mór és Társa Utóda

Fiókkülete:

Sárospatak

Főüzlete:

Sátoraljaujhely

Felsőmagyarország legnagyobb ruhaáruháza és divattermei.

Óriási választék: férfi-, fiú-, gyermekruhákban és át-
meneti kabátokban. — Téli bundák, városi bundák,
angol bundák, bőrkabátok, szőrmés bekecsek, hosszú
és fregoli bőrkabátok, bőrbekecsek, angol raglánok
stb. békebeli minőségben és legolcsóbb árakban.
Szőrmeáruk nagy választékban. Angol szövetek rak-
tára. Uri divatujdonságok: selyem nyakkendők, sveizi
ingek, gallérok, harisnyák stb. legjobb minőségben.

Óriási sapka- és kalapraktár.

Választékunk a legnagyobb!

Olcsó szabott árak!

Árunk legolcsóbbak!

Kitüntetve Budapesten 1920-ban.

40 év óta áll fenn
id. Szepessy István
sütődéje.

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péküzlete.

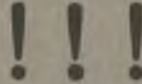
Minden nap friss
péksütemények,
fehér és barna kenyerek.

Koncz Ferenc

angol és francia cipész

Sárospatak,

Kossuth Lajos-ucca 29-ik szám.
(Ref. templomközzel szemben.)

Megrendelésre készít elsőrendű
férfi és női cipőket, csizmákat,
varrott és szegezett talppal a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb ki-
vitelig, melyekből állandó raktára
is van, csakis elsőrendű anyagból,
szolid árak mellett. Javítások gyor-
san eszközöltetnek.

Endig S.

órás és ékszerész sárospataki üzlete,
a legmegbízhatóbb bevásárlási forrás
— Zseb és ébresztő órák, arany,
ezüst és mindennemű ékszerek a leg-
nagyobb választékban kaphatók. Villany-
izzólámpa minden számban Tungsram
gyártmány, 16.000 K darabja. Poschal
körte kapható. Kerékpár és kerékpár al-
katrészek. Zseblámpák és friss elemek

Mielőtt férfi, fiu- és gyermekruha
szükségletét beszerezni óhajtaná,
saját érdekében, keresse fel a
Városház alatt lévő 28 éve fennálló

üzletemet

ahol szép és dus választékban jó
minőségű és izléses szabású ru-
hákat, legszolidabb árban szerez-
heti be. Tisztelettel:

Weinberger Sámuel.

Ifj. Szepessy István

CUKRÁSZDÁJA

SÁROSA TAK,
(a ref. főiskola mellett).

Vállal: lakodalmi-, alkalmi
torta és egyéb cukrász-
süteményeket.

Vidéki rendelések posta út-
ján rendelve is a legpon-
tosabban eszközöltetnek.

Vidékiek találkozóhelye!